

ОЛЕКСАНДР ПАНТЕЛЕЙМОНОВИЧ РУДЕНКО
(до 80-річчя від дня народження)

29 грудня 2018 р. виповнюється 80 років відомому українському фізику, Заслуженому діячеві науки і техніки України, академіку Академії наук вищої школи України по відділенню фізики та астрономії, професору Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Олександрю Пантелеймоновичу Руденку.

Олександр Пантелеймонович народився в 1938 році на хуторі Чекисіне Лубенського району Полтавської області. Після закінчення у 1963 р. Полтавського педагогічного інституту (ППІ) за спеціальністю “Фізика та основи виробництва” почав працювати учителем фізики середньої школи № 6 м. Полтави. З 1968 р. він працював асистентом кафедри загальної фізики ППІ.

У 1972–1975 рр. навчався в аспірантурі на кафедрі молекулярної фізики Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. У 1977 р. захистив дисертацію на тему “Дослідження пружних і в’язких властивостей молекулярних рідин” за спе-

ціальністю 01.04.14 – теплофізика та молекулярна фізика і здобув науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук.

Повернувшись до рідної Полтави, з 1978 р. по 2003 р. обіймав посаду декана фізико-математичного факультету ППІ. У 1980–1991 рр. – доцент кафедри загальної фізики, з 1992 р. – завідувач цієї ж кафедри. У цьому самому році йому присвоєно вчене звання професора кафедри загальної фізики. У 1993 р. О.П. Руденко захистив докторську дисертацію на тему “Молекулярні механізми нерівноважних процесів у ряді гомогенних і гетерогенних рідких систем” зі спеціальності 01.04.14 – теплофізика та молекулярна фізика і здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук. У 1998 р. О.П. Руденко стає академіком Академії наук вищої школи України по відділенню фізики та астрономії. З 2011 р. і по теперішній час працює завідувачем кафедри загальної фізики і математики Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Наукові інтереси О.П. Руденка зосереджуються головним чином на проблемах фізики рідин і рідинних систем. Професор О.П. Руденко керує дослідженнями акустичних, реологічних, діелектричних і теплофізичних властивостей фторзаміщених органічних рідин та бінарних рідинних систем (водні та неводні розчини біологічних об’єктів, поліолів, полімерів тощо). Він є засновником наукової школи “Акустична спектроскопія конденсованих систем”. Під керівництвом професора О.П. Руденка розроблено гіперакустичну установку для вимірювання швидкості поширення та коефіцієнта поглинання ультразвуку у широкому діапазоні частот і температур, яка протягом двох десятиліть залишалася однією з найкращих у світі. Також до інтересів О.П. Руденка нале-

жать актуальні проблеми викладання фізики й астрономії у вищій і загальноосвітній школах. З 1995 р. при кафедрі загальної фізики і математики діє аспірантура зі спеціальності 01.04.14 – теплофізика та молекулярна фізика. Під науковим керівництвом професора О.П. Руденка було захищено вісім кандидатських дисертацій, які присвячені акустичній спектроскопії рідких полієфірів (Ю.П. Бендес, Я.В. Сперкач, О.М. Тютюнник, С.О. Сперкач), акустичній спектроскопії водних розчинів нітратів двозарядних катіонів (Л.О. Матяш), акустичним і реологічним властивостям фторзаміщених ароматичних сполук (А.М. Хлопов), реологічним і діелектричним властивостям розчинів гнучколанцюгових полімерів (О.В. Хорольський) та методиці навчання фізики (Г.М. Кузьменко).

Професор О.П. Руденко є автором понад 100 вагомих наукових праць із фізики рідин і рідинних систем, які надруковані у провідних фахових журналах, кількох сотень методичних розробок і монографій з фізики та історії фізики, техніки і космонавтики. О.П. Руденко має патенти на багато винаходів, серед яких “Спосіб діагностики запальних ускладнень після хірургічного лікування раку шлунка” (1997 р.), “Спосіб контролю розвитку ендотоксикозу” (1999 р.), “Спосіб організації експерименту з фізики” (2011 р.), “Пристрій для вимірювання в’язкості рідких речовин” (2016 р.). За його ініціативи на кафедрі виконується науково-дослідна тема “Дослідження фізико-хімічних властивостей бінарних систем у конденсованому стані”.

За ініціативи професора О.П. Руденка та під його керівництвом щорічно проводяться всеукраїнські науково-практичні конференції, зокрема “Всеукраїнські читання, присвячені пам’яті Ю.В. Кондратюка”.

За продуктивну наукову роботу та значні досягнення в галузі освіти професор О.П. Руденко нагороджений знаком “Відмінник освіти” (1983 р.), Почесною Грамотою Міністерства освіти України (1994 р.), Почесною грамотою Полтавської обласної ради (2013 р.) та багатьма медалями.

Професор О.П. Руденко є не тільки відомим науковцем і викладачем вищої школи, він став також своєрідним витоком витонченої української мови та культури на Полтавщині. Навіть у найгірші часи більшовицького засилля він спілкувався зі студентами та своїми учнями, а також колегами виключно співучою українською мовою. І як наслідок, такою мовою заговорили майже всі з його оточення – і вірмени, і росіяни, і молдавани... А скільки славетних імен було повернено Полтавщині завдяки наполегливим зусиллям Олександра Пантелеймоновича!

Нам щиро хочеться привітати Олександра Пантелеймоновича з його Ювілеєм і побажати йому доброго здоров’я, нових досягнень і талановитих учнів, які будуть продовжувати справу його життя.

*Л. БУЛАВІН, П. ЧОЛПАН, Ю. ЗАБАШТА,
М. КУЛИШ, О. ЧАЛИЙ, В. СИСОЄВ,
Л. ПОПЕРЕНКО, О. АЛЕКСЄЄВ,
М. МАЛОМУЖ, О. СВЕЧНИКОВА,
Ю. МОСКАЛЕНКО, О. ХОРОЛЬСЬКИЙ*